

ויגש (151)

שמרכתם אותי, "פִּי לְמַחֲזֵה שְׁלַחְנֵי אֱלוֹקִים לְפָנֶיכֶם" וגם זו לטובה, ואין לכם להצטער על זה. ספר "טללי אורות"

וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוּת.....כִּי פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם (מה. יב)
"פִּי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם", בלשון הקודש (רש"י)

בספר "קדושת ציון" פירש: מה ראייה היא שידבר בלשון הקודש הרי כל מלכי הארץ היו בקיאים בשלונות רבים, כמו שפרעה ידע שבעים שפות, ואם כן, ידע גם לשון הקודש. ועוד יש לדקדק למה אמר "פִּי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם", ולא אמר "כי אני המדבר אליכם". ויתבאר בהקדם דברי רבי יעקב עמדין בספרו "מגדול עוז". ותוכן דבריו הן כך: אם יהיה מצב שתינוק יולד ולא ישמיעו לו שום לשון מלשונות בני אדם עד שיגדיל אז היה מדבר בעצמו בלשון הקודש כי בה נברא האדם והיא מוטבעת בכח המדבר. רק, מחמת ששומע לשונות אחרות על ידי זה נפגמה לשונו ושוכח הלשון המוטבע בו עד כאן תוכן דבריו. והנה, לפי זה יוסף הצדיק שנולד ונתגדל על ברכי יעקב אבינו ממילא לא נפגמה לשונו המוטבעת בפיו המדבר, וזהו שאמר להם "פִּי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם" בלשון הקודש. ולמה אמר "כי פִּי הַמְדַבֵּר" ולא "אני המדבר"? ביאר אז זה כך: העינים והאוזניים פועלים בטבע הבריאה משא"כ הפה. הפה מדבר לפי מה שהאדם התלמד לדבר. וא"כ הדיבור לא מתייחס לפה אלא לאדם. אלא אם כן דיבר בלשון הקודש מגיל קטן שאז הדיבור פועל בטבע, וזה שאמר "וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוּת.... כִּי פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם", בלשון הקודש כמו שענינים רואות בטבע הבריאה כך פה מדבר אליכם ולא אני מדבר אליכם על דרך המתלמדים שהדיבור מתייחס אליהם. וזהו ראייה נצחת ש"אני יוסף"

ספר "להתעורר באהבתך"

וַיֹּאמֶר יְשׁוּעָא רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי (מה. כח)

"עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי", היינו שהוא צדיק, כמו בן איש חי, ונוסף על זה בישרוהו שהוא מושל, אבל יעקב אמר להם, למה תוסיפו על בשורת הצדקות בשורת הממשלה, רב וגדול מן הכל הוא אצלי אשר "עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי", היינו שהוא "בְּנֵי", וגם "חַי", צדיק, לכן אלכה ואראנו, אבל לו היה רשע חלילה, לא רציתי לראות פניו. לקוטי בתר לקוטי

מעשה יוסף מלמדנו ללכת אחרי הקב"ה בעינים עצומות.

וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיו (מו. ד)

ההבנה הפשוטה בפסוק היא, שכעת מבטיח הקב"ה ליעקב שיוסף יהיה בחיים בשעת מותו, והוא יעצום

עצה לקבל התפילה, לכלול הבקשה בשבח המקום וַיִּגֶשׁ אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדָבָר נָא עֲבֹדָה דְבָר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי וְאַל יַחַר אַפְּךָ בְּעֵבְדֶךָ כִּי כְמוֹךָ כָּפַרְעָה (מד. א)
איתא בספרים הקדושים, עצה לאדם אם רוצה להתפלל לפני השי"ת ושלא יהיה שום מסטין ומקטרג על תפילותיו, יכלול בבקשתו בסדר התפילה או בתורה בענין שבחו של המקום, כגון אם צריך לרפואה יכלול בבקשתו באמירתו "ורופא חולים" דהיא שבחו של מקום. והטעם לזה מפני שעל שבחו של מקום, מי הוא זה אשר יכחיש אשר לא כן הוא ח"ו, כי כל התוארים ושבחים בכורא ב"ה הם אמת, וממילא נעשה בקשתו גם כן כי אין שום מסטין ופגע רע. וזהו: "וַיִּגֶשׁ אֵלָיו יְהוָה", פירוש בעת הגשה לתפילה, ואמר השבחים של הקב"ה הנרמז בתיבת "יהוה", לשון 'הודיה' בעת היא "וַיֹּאמֶר" במחשבתו: "בִּי אֲדֹנָי", כל בקשת צרכיו בכל ענין, ועל ידי זה: "יְדָבָר נָא עֲבֹדָה דְבָר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי", וכפירוש"י: יכנסו דברי באזניך, כלומר שהתפילה עולה למעלה בהיכל המלך, "וְאַל יַחַר אַפְּךָ בְּעֵבְדֶךָ", בלי שום מסטין ומקטרג ויהיו לרצון אמרי פי.

ספר "עלים לתרופה" בשם קב ונקי

מדוע לא יכל יוסף להתאפק מלגלות לאחיו שהוא יוסף

וְלֹא יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק (מה. א)

מדוע דוקא עתה לא יכל יוסף להתאפק? יש לומר: יוסף קדוש ה' היה בדרגה גבוהה, וכל זמן הוא בחן את עצמו, עד כמה יכול לנהוג עם אחיו במידה של נקימה, ולמרות כל הקושי שהיה לו בדבר להתנכר לאחיו, התנהג כך, כי היה סבור שכך הוא חייב לנהוג איתם, הוא ידע והכיר בעצמו שהוא עושה זאת לשם שמים, עד שהרגיש שהגיע לגבול, ומכאן ואילך כבר אסור לו לנהוג כך, ולכן לא יכול יותר להתאפק. לפי זה מדויק היטב הלשון "וְלֹא יָכַל", דבפשטות מבינים שזהו ענין רגשי, שלבו לא עמד לו יותר, אולם לדברינו, הביאור "וְלֹא יָכַל" הוא, שאסור היה לו יותר לנהוג כך, ממילא אינו יכול, כפי שמצינו בכמה מקומות שלשון אי יכולת מתפרשת על איסור, כגון (דברים יב. יז): "לֹא תוּכַל לֶאֱכֹל בְּשַׁעֲרֶיךָ" שאומר התרגום "לית לך רשו", וכן "לֹא תוּכַל לְהַתְעַלֵּם". ספר "לחתך עליון"

וַיֹּאמֶר אָנֹכִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרַיִם (מה. ד)
הנה אמרו בגמרא (שבת פז.) גבי שבירת הלוחות "אשר שברת" אמר ר"ל יישר כח ששברת, ופירש"י "אשר" מלשון "אישור", שאישרו ושיבחו על שבירתן, ע"כ. כך אפשר לפרש כאן "אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי", יישר כח

הלכה: כיבוד אב ואם: לעמוד מפני אביו ואמו
כתב השו"ע (יו"ד ס' ר"מ ס' ז): חייב לעמוד מפני אביו.
ובפסקים ותשובות (אות כה) כתב: וכשם שחייבים
לעמוד מפני אביו, ה"ה מלפני אמו. וכתבו האחרונים
שהחיוב לעמוד מפני אביו ואמו הוא משעה שרואה
אותם מרחוק עד שיתכסו מעיניו או עד שישבו. ויש
שמצדדים שצריך לעמוד כששומע קול צעדיהם,
ואפילו אם עדיין לא ראה אותם, אבל למעשה אין נוהגין
כן.

פסקים ותשובות

**פתגם: אל תנסו להגיע במהירות למשהו שרחוק מכם,
טפסו לשלבים הקרובים ומשם, לרחוקים יותר.**
ספר "שמחלה"

תקירה: מחיצות רשות היחיד גובהן עשרה טפחים
המחיצות צריכות להיות עשרה טפחים, או שהמקום
בגובה עשרה טפחים צריך להיות מוקף מחיצות. ונק"מ
ללחי של אשירה: המחיצות לא נחשבות עשרה טפחים
כי כתותי מכתת שיעוריה, אך מקום עשרה מוקף
מחיצות. (הגר"ח על הרמב"ם שבת יז-יב: רמב"ם צריך להיות
מוקף)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: זר אל יתערב
גבאי בית הכנסת, שהצטיין בבורות המופלגת, נכנס
פעם בערב שבת סמוך לזמן הדלקת הנרות לבית הכנסת,
וציווה על השמש להוסיף כמה גזירי עץ לתנור ההסקה,
אמר לו השמש: בשעה זו כבר אסור להוסיף עצים לאש,
השולחן ערוך אמר כך מפורש. הרעים עליו הגבאי בקול
זועם: כאן אני הגבאי ועליך לשמוע בקולי, ולא של
שולחן ערוך או של כל אדם זר אחר.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף מז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן
מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה,
שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן
דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, פייגא אולגה בת ברנה
זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת.
נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן
רחל, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

עיניו, כדרך שנוהגים למתים. מדוע בדיוק עכשיו צריך
הקב"ה להבטיח זאת ליעקב. אומר ה"משך חכמה":
עשרים ושתיים שנים חלפו מאז יצא יוסף מבית אביו
ללא שוב. במהלך שנים אלו יושב יעקב בארץ כנען
ומתאבל על בנו. לעומת זאת, בארץ מצרים מתרחש
הבילתי יאומן, יוסף העבד הפשוט, הופך לאדון לכל
מצרים, ומפרסם את דבר ה' בקרב מיליונים הכפופים
תחתיו. מי היה מאמין שמתוך מעמקי הצער והיגון
תצמיח ישועה כה גדולה? הלא זהו סימן מובהק
להשגחה הפרטית של הקב"ה בעולם. כעת כשעומד
יעקב אבינו בפרשת דרכים, אומר הוא לעצמו: האם עלי
לרדת למצרים? לאברהם אבינו הקב"ה הורה ללכת אל
ארץ כנען, וזו הארץ המובטחת לו ולזרעו, אם כן לאיזו
תכלית עלי לעזוב הכל ולרדת למצרים, אל העתיד הלא
ברור, אולי עדיף בעצם, להישאר בארץ? אומר לו
הקב"ה: "וַיֹּסֶף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיו", המהלך העל טבעי
שארע עם יוסף, מלמדך כי בכל מקרה אני עושה עבורך
את הטוב ביותר ולכן גם אם זה נראה דבר לא פשוט
עליך לעצום עינים וללכת אחרי.

כעת אוכל לכוון כראוי בקריאת שמע
וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף אֲמוֹתָה הִפְעֵם אַחֲרַי רְאוּתִי אֶת
פְּנֵיךָ כִּי עוֹדֶיךָ חַי (מו. ל)

ליעקב אבינו היתה בעיה, כל יהודי, בעת שהוא קורא
קריאת שמע, מכוון על כך שהוא מוכן למסור את נפשו
לבורא עולם, אבל יעקב לא יכול היה לכוון על כך
בשלמות, שכן הקב"ה הבטיח לו שהוא יעמיד שנים
עשר שבטים, והנה הוא רואה שחסר אחד. לכן כל אימת
שקרא קריאת שמע, היה אומר לעצמו: אינני יכול
למסור את נפשי ולמות, שהרי חסר לי שבת! אולם עתה,
בראותו את יוסף חי, הוא אומר "אֲמוֹתָה הִפְעֵם", עכשיו
יכול אני למסור את נפשי, ובקריאת שמע אוכל לכוון
בשלמות "אפילו נוטל את נפשך" *יחי ראובן*

רק אֲדַמַּת הַפְּתָנִים לֹא קָנָה כִּי חָק לַפְּתָנִים מֵאֵת פְּרָעָה
וְאָכְלוּ אֶת חֲקֵם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם פְּרָעָה עַל כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת
אֲדָמָתָם.

מבאר התרגום יונתן, שיוסף לא קנה את אדמת הכהנים,
בגלל שהם לימדו עליו זכות בזמן שפוטיפר אדונו רצה
להרוג אותו. כי המשפט של יוסף הובא בפניהם, והם
בדקו וראו שהאמת איתו וזו רק עלילה בעלמא, והצילו
אותו ממוות, כמו שאמרו חז"ל (מובא בתרגום יונתן לעיל
לט, כ), ולכן גם הוא היטיב עמהם עכשיו ולא קנה את
אדמתם. וכן כתב השל"ה הקדוש, צריך אדם שלא להיות
כפוי טובה וישלם טובה תחת טובה אפילו לגוי, ועל כן
עתה היטיב יוסף עמהם.

ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

